

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . . 10.— K
pol leta 5.— "
četrt leta 2:50 "
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
" " " dvakrat . . . 12 "
" " " trikrat . . . 10 "
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

Kdor nam ne vrne prve in današnje številke, ga vpišemo med naročnike. Zadnjič smo priložili listu položnice, ki jih naj naročniki čimprej izpolnijo in odpošljejo.

Sedanje kazensko premeščenje — zgrešen smoter.

Učitelj A. je premeščen iz te in te šole na Gorenjskem kazenskim potom kam dol v Belo Krajino ob Kolpi v kak samoten, zapuščen kraj. Nadučitelj B. iz istega vzroka iz solnčnega, lepega dolinskega kraja kam v škofjeloške hribe in pri tem še degradiran na karakterju za zlog "nad". Učiteljica C. gre službenim potom iz romantičnega kamniškega okraja kam na zapuščeni, goli Kras. In tako bi lahko navedli več konkretnih primerov, ki jih je čitati v listih skoraj po vsaki seji visokega c. kr. dež. šol. sveta za Kranjsko, posebno v novejši dobi, tedaj za vladanja vsestransko pravične in demokratske S. L. S.

In motivi tem premeščitvam? Navadno politiški. Trd, neupogojen hrbet v prepričanju in načelih. Zamera pri župniku, pri kaplanu ali celo pri vaškem občinskem odborniku, ki smatra šolo za nepotrebno zlo, saj on ne zna niti brati niti pisati, pa je le veljaven mož v občini. Čemu bi se učili še njegovi otroci, zaradi katerih mu provzroča učitelj ali učiteljica nepotrebne kazni zavoljo nemarnega šolskega pohajanja. In ta veljak se zaroti, da mora učitelj iz kraja. Da se pa to tem lažje dožene, treba očrtniti učitelja pri dušnem pastirju kot brezverca, četudi morda vodi celo cerkveno petje. Saj zadostuje, ako z njim ne voli državnega, deželnega poslanca, morda pa je bil celo tako drzen in ni oddal glasu pri občinskih volitvah njemu — analfabetu.

Župnik ali kdo drugi napravi ovadbo na c. kr. dež. šol. svet na podlagi prej opisanih razlogov, ki se neznatno tičejo šole kot take. Obenem pa se odpošlje še drobno pisemce na dr. Lampeta, in stvar je gotova. Prične se preiskava, ki se navadno konča s premeščitvijo četudi povsem nedolžnega učitelja.

Saj je znano, kar je celo nek višji uradnik priznal, da učitelj proti duhovniku podleže, čeprav je pravica na učiteljevi strani!

Pa dovolj! Skoraj smo se že preveč oddaljili od stvari, ki nam jo je razpravljati pod gorenjim naslovom.

Kajti poleg teh za naše sedanje razmere tipičnih primerov, ki ostanejo še poznim našim vnukom znaki razmer v naši ožji domovini začetkom prosvetljenega našega stoletja, se dogajajo tudi slučajji, ki — odkrito priznано — niso v čast učiteljskemu stanu, tedaj slučajji, ki jih je treba, kolikor se da, odpraviti, bodisi tudi s kaznijo, če drugače ne gre. Kazen pa imej vsekdar pred seboj smoter pobožanja. Stari nazor o kazni, ki je bila le namen sama sebi, ta nazor je padel. Mladega hudodelca so navadno utaknili med najhujše razbojnike, da so mu ti zatrli zadnjo iskro onega čuvstva, ki se je nagibalo k dobremu, da je postal nazadnje najnevarnejši član človeške družbe. Zakaj to? Zato, ker se ni takoj začetkoma pravilno z njim postopalo. Te razmere so se zadnji čas

predrugečile in kakor je slišati, se jih namerava popolnoma v tem oziru predrugečiti, da bo stvar dosegla svoj smoter, kar je le pozdravljati s človeškega in občekulturnega stališča.

Tudi šolska kazen mora imeti smoter pobožanja. Tega se pa ne dožene s preostrim postopanjem. Učitelj, ki otroke kaznuje za vsako malenkost, ne doseže onega, kar se pravi sočutje. Tak učitelj ni vzgojevalec. Res je otroka treba za hudobijo kaznovati, a ta kazen imej ta smoter, da se otrok slabemu odvadi. To se pa ne dožene s samo krutostjo in mržnjo do otroka. Ne! Učitelj kaže, kar naj otrok tudi spozna, da te vodi pri tem skrb za otroka, da se ne bo kdaj izgubil in da mu želiš najboljše, da bi bil pozneje srečen v življenju.

Ravno taka je s šolskimi zamudami, oziroma s kaznovanjem malomarnih staršev.

Vsaka kazen, vsako discipliniranje bodi premišljeno in preudarjeno, da doseže svoj smoter.

Da, tako bi morale biti!

Žal, da se dela izjema pri učiteljskem kaznovanju in discipliniranju. Kakor je že prej omenjeno, nikakor nečemo, da bi vsaka nerednost posebno ko se večkrat ponavlja, ostala nekažnovana, ker bi kaj takega lahko imelo zle posledice.

Saj ne pride tu samo v poštev učiteljeva oseba kot subjekt, pač pa tudi šolski napredek, otroci, šolska občina kot objekt. Dvojno zlo je treba tu upoštevati in to zlo po možnosti, če drugače ne gre, tudi s primerno kaznijo odpraviti.

Sedanja navada kaznovanja pa ta smoter večinoma izgreši. Ne samo izgreši, ga celo poslabša.

Navada je, da se učitelja bodisi kazensko, pa tudi disciplinarno premesti, kar je že uvodoma omenjeno, na kak zapuščen kraj. Zdravniki bolniku svetujejo, naj si poišče kak primeren kraj, primerno družbo, da se razvedri, kar jako blagodejno vpliva na njegove živce in bolezen.

Učitelj, podvržen raznim slabostim, je tak bolnik. On potrebuje drugega miljeja, ki blagodejno vpliva na njegove slabosti in ga počasi ozdravi. Takega zdravlila pa nudijo le kraji z bolj živahno okolico, ki stoje glede naobrazbe že nekoliko na višji stopnji, ne pa zapuščeni hribovski kraji, kamor spadajo trdni ljudje, ki jih je treba, seve, zato tudi primerno plačati, če se jih hoče obdržati na tej stopnji.

Premeščen je, vsako leto enkrat ga obišče gospod nadzornik, in živ krst se ne briga zanj, če morda ni v bližini tovariš, ki ga tja insem obišče in mu reče kako blažilno besedo.

In v takih okoliščinah se nahajajoč tovariš, ki ne živi, ampak živetari, ki je potreben dobrih zgledov in primernega vodstva, ki mu je treba voljo k dobremu utrjevati, naj se pobiljša? Kaj pobiljša? Poslabša se! Tak človek naravnost obupa in zaradi tega še globlje pada v slabosti, dokler slednjič popolnoma ne pade v prepad, iz katerega ga potegne paragraf odpusta iz službe. Ubogi človek, izgubljena eksistenca! Sreče pretresujoča usoda na cesto vržene družine!

Pa ne samo to. Ne le učitelja se ubije na ta način, obupajoč nad vsem, postane, kar

ni čuda, apatičen do vsega in tudi do šole, do pouka. In tu pridemo do objekta, ki smo ga prej imenovali, do otroka. Tudi temu odvzamete na ta način ono predragoceno doto, brez katere je dandanes pravi siromak na svetu — znanje in vzgojo.

Tedaj za eno kaznijo pride še več kazni, ki jih lahko čuti cela generacija. Tak primer bi lahko navedli. Ker pa imamo sree, tega ne storimo, kakor tega nočejo prebivalci dotičnega kraja, ker nočejo spravljati že dovolj kaznovanega učitelja še v večjo kazen. In to so preprosti ljudje.

Pa vi, gospodje, ki vam je o tem odločevati? Kaj vam mari, če se pogubi, kaj na tem, če otroci zaostanejo! Zakonu se je zadoštilo, pa mirna Bosna!

Vzemimo manj drastičen slučaj, ki jih je dandanes obilo v lepi Kranjski, discipliniranje. To v materialnem oziru ni kazen. Naj bo!

Če ni to, je pa duševna kazen, prav huda kazen, ki ima za discipliniranega morda najhujše posledice. Saj je dandanes povod takemu postopanju že to, če učitelj ni naprej pozdravil župnika ali pa, da ni šel v cerkev pred oltar itd. Zgodi se, da ta in oni dobi morda še lepši kraj. Vendar tudi ta ima neko slabo stran. Prestavljeni ima čisto vest, ni se pregrešil ne proti zakonu ne proti človeški dostojnosti, a ima svoje prepričanje, da ne reče: „Sneg je črn“, ker je to rekel ravno ta in oni mogočnej. Zavest, da se mu dela krivica reže v njegovem srcu skelečo rano. Vsaka krivica pa ima prejalislej zle posledice na to ali ono stran. In tako je tukaj. Prej ena najboljših učnih oseb resignira na vse in nekako mehanično opravlja svoj poklic.

Torej je tudi v tem slučaju največkrat smoter izgrešen.

Te vrste naj opozore merodajne faktorje, ki imajo pri tem odločilno besedo, na velikanško škodo, ki jo največkrat zagreše s kazensko premeščitvijo, kazni ki ne zasleduje smotra pobiljšanja, je izgrešena.

H koncu še nekaj besed gospodom iz nasprotnega tabora. Ta članek je pisan v času, ko obhajamo spomin rojstva Kristusovega. Nad vse prevzvišeni so njegovi nauki, posebno nauk o ljubezni do bližnjega. Tudi mi učitelji smo vaši bližnji. Izvršujte tudi med nami to lepo čednost, saj Kristus sam ni iskal maščevanja, še celo za svoje sovražnike je molil in s tem šele potrdil svoj nauk. Storitve tudi vi tako! Gotovo, kazni se ne da odpraviti, a ta bodi smotrna, da pobiljša, a ne poslabša.

Kakor tem, tako tudi kličemo drugim odločilnim članom šolskih oblasti. Bodite previdni, kaznujte milo, če je kazni treba. Imejte vselej pred očmi smoter pobiljšanja!

Občni zbor „Društva za zgradbo Učit. konvikta“.

Kakor smo javili že zadnjič, se je vršil občni zbor imenovanega društva dne 28. preteklega meseca v „Narodnem domu“ v Ljubljani.

Danes objavljamo dve glavni poročili in sicer tajnikovo in blagajnikovo. V odbor so bili soglasno voljeni dosednji odborniki.

Tajnikovo poročilo.

Tajnik Juraj Režek:

Slavni zbor!

Z letošnjim letom končujemo tretjo petletnico svojega društvenega obstanka. Z uspehom, ki smo ga dosegli v teh 15 letih, smemo biti povsem zadovoljni, in da je tako, imamo se zahvaliti požrtvovalnosti učiteljstva in naših društev, pa naklonjenosti in dobrosrčnosti naših prijateljev in podpornikov, ki naj nam tudi vbodoče ostanejo zvesti in tako blagonaklonjeni.

Vendar bi lahko naši tovariši in naša društva, posebno naši socialni odseki, še mnogo več dosegli, ako bi se ponekod bolj pobrinili za to naše prepotrebno društvo. Na vse kraje in šole je razposlal naš blagajnik poštno-hranilne položnice, a kako malo se jih je odzvalo, da še manj nego lausko leto! Mnogo so seveda krivi oni mlačni in brezbrizni šolski voditelji, ki ne le sami ne vpošljejo članarine, ampak doposlanih jim položnic svojim sotovarišem niti ne pokažejo in tako zakrivijo, da tudi le-ti svoje članarine ne vpošljejo. Tak o stanovsko zavednost in kolegialnost je treba kar najstrožje grajati in obsojati! Da, gospoda, kdo bo pa vendar poskrbel za nas in za naše sirote, ako se bomo sami zase tako malo pobrigali! Torej le še več stanovske zavednosti, ponosa in dela!

Na lanskem obnem zboru izvoljeni odbor si je razdelil svoje posle sledeče: Jakob Furlan, predsednik; Luka Jelenc, I. podpredsednik; Ignacij Križman; II. podpredsednik, Juraj Režek, tajnik; Jakob Dimnik, blagajnik; in odborniki: Engelbert Gangl, Andrej Rapč, Julij Slapšak in Ignacij Šijanec.

Odbor je moral tudi letos osredotočiti svoje delovanje le na zbiranje zgradbenega kapitala, ker z dosedaj nabrano vsoto nam še ni mogoče pričeti realizovati svoje društvene zadače. Pač smo si bili ogledali neko poslopje, če bi bilo pripravno za naše društvene namene, a prepričali smo se, da zasedaj ni niti naprodaj, niti bi odgovarjalo društvenim potrebam in bi s prezidavanjem skoraj toliko stalo, kot bi se lahko postavilo novo poslopje po naši lastni želji in v to primernem načrtu.

Razposlali smo bili — kot prej rečeno — na šolska vodstva položnice za članarino na odnotnih šolah delujočega učiteljstva. O uspehu Vam bo povedal blagajnik. V Kranju, kjer imamo še vedno obilo dobrih prijateljev, so nam v korist priredili imeniten koncert, ki je donesel društvu čez 300 K. Srčno zahvalo vsem odnotnim našim tovarišem in tovarišicam ter prijateljem-sotrudnikom, posebno še pevovalci tov. V. Rusu za tolik trud in požrtvovalnost! Tudi iz mnogih drugih krajev so nam pošiljali ob raznih prilikah večje in manjše prispevke; hvala jim!

V zalogi imamo še mnogo izvodov E. Adamičeve spevoigre. Obrnili smo se bili do veleslavnega deželnega odbora kranjskega, do vis. c. kr. naučnega ministrstva s prošnjo, naj bi nekoliko izvodov te knjižice nakupili za nekatere ubožnejše naše šole, ki si je same ne morejo oskrbeti. Prvi je nakupil 10 izvodov, ministrstvo pa je odgovorilo, da nima v to potrebnih sredstev, pač pa bo to spevoigro v svojem „Verordnungsblattu“ priporočilo v nakup vsem slovenskim ljudskim in meščanskim

šolam. Na lanske leto vloženo prošnjo do Nj. Velikanstva, da bi se ta spevoigra sprejela v c. in kr. fideikomisno knjižnico, smo dobili ugoden odgovor, ki smo ga prijavi v 5. števil. "Učit. Tov."

Obrnili smo se dalje do c. kr. deželnih šolskih svetov v Ljubljani, Gradcu in Trstu s prošnjo za priporočilo Rapetovih, Slapšakovih in Ganglovih spisov v nakup vsem slovenskim ljudskim in meščanskim šolam, kar bo gotovo — tako se nadajamo — tudi ugodno rešeno. Naj le naše šole in učiteljstvo marljivo sežejo po njih.

Glede nove izdaje Janko Žirovnikovih "Narodnih pesmi za šolsko mladino" nam je vis. c. kr. naučno ministrstvo odgovorilo, da je ne more potrditi za rabo pri šolskem pouku, ker ni tvarina razširjena vsaj na eno leto; pač pa se sme rabiti kot priročna knjižica. Zato je naš dobri in marljivi tov. Janko Žirovnik sestavil 60 narodnih pesmi, razdeljenih na tri oddelke, in jih iznova podaril našemu društvu. Predložili smo jih c. kr. deželnemu šolskemu svetu s prošnjo, da jih blagovoli pregledati in priporočilno predložiti na višje mesto v odobrenje za šolsko uporabo. Upamo, da nam bo tudi ta prošnja morda kmalu in ugodno rešena. Tov. J. Žirovniku pa srčna hvala za darilo in trud!

V pomnožitev našega zgradbenega kapitala nam je mnogo pripomogel, kakor že skozi dolgo vrsto let, tudi naš "gospodarski program", le žal, da se ga učiteljstvo ne drži tako točno, kakor bi se ga morali držati sebi v korist. Pohvalno mi je omeniti tu posebej tvrdke M. Grubbauerjeve, ki nam je vposlala letos lep znesek 720 K. Čast ji! Tudi druge tvrdke se pečajo z izdelovanjem in razprodajo šolskih potrebščin, a do danes se nas niso spomnile, dasi smo jih učiteljstvu priporočali. Pričakujemo, da to popravijo, saj bo tudi njim v korist. Učiteljstvo pa naj se le strogo drži gesla "Svoji k svojim" in naj izkuša tak program uvesti tudi drugod, kar ne bo težko, saj se domalega vsi trgovci naklonjeni našemu stanu. Torej zgodi se!

Največ pa nam je donesel tudi letos naš sklad "Jubilejski dar", ki znaša 3329 K 10 h. Lahko bi bil še mnogo večji, saj pogrešamo še marsikoga med darovalci. Ker obhaja prihodnje leto še naš vrli "Učit. Tov." svojo 50 letnico, se nadajamo, da bo to še nov povod, da se zbirka "Jubilejski dar" še izdatno pomnoži.

Kopčno se prav iskreno zahvaljujemo našim časnikom in vsem prijateljem, ki so nas kakorsikoli podpirali. Bog plati!

Naše društvo šteje danes: 85 pokroviteljev, 280 rednih in 250 podpornih članov.

Slavni zbor vzemi blagovoljno kratko poročilo na znanje.

Blagajnikovo poročilo.

Blagajnik Jakob Dimnik:

Udje. V petnajstem letu svojega obdobja je imelo naše društvo 280 rednih (letnih) udov.

Podpornih udov (dobrotnikov) je bilo letos 250. Število podpornikov se je letos pomnožilo, dočim se je število pravih udov skrčilo; poudarjati pa moram, da ima pri podpornih udih največjo zaslugo učiteljstvo, ki zna ob pravem času in na pravem mestu potrkati za podporo našemu društvu.

Velik uspeh je doseglo učiteljstvo tudi letos z "Jubilejskim darom", ki znaša 3329 K 10 h. Za "Jubilejski dar" je darovalo veliko vsoto učiteljstvo samo, še več so pa prispevali naši prijatelji in dobrotniki.

Pokrovitelji so postali letos: "Zaplottednik" v Seidlovi gostilni (hotel Južni kolodvor) 100 K; županstvo v Metliki je plačalo zadnji rok (50 K); Tolminsko učiteljsko društvo 200 K; Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj 200 K; in Kamniško učiteljsko društvo zadnji rok (50 K).

Naracun pokroviteljine so plačali: Učiteljsko društvo za Trst in okolice II. rok (50 K); županstvo na Viču II. rok (50 K); Litijsko učiteljsko društvo III. rok (50 K); županstvo v Idriji je plačalo na račun pokroviteljine 150 K; Posojilnica v Kopru 150 K; Ljubljansko učiteljsko društvo 50 K; županstvo na Bledu 100 K; županstvo v Šmihli Stopičah 50 K; županstvo v Kranju 100 K; županstvo v R. dolfovcu 100 K; županstvo v Tolminu 100 K; Posojilnica v Ko-

baridu 100 K; Posojilnica v Tolminu 100 K; Vse te vsote se pa niso plačale letos, ampak zadnja leta; tovariše, ki službujejo v teh krajih, prosim, da delajo na to, da se pomanjkljiva pokroviteljina izpopolni. Pokroviteljina znaša 200 K.

Kakor druga leta, tako sem razposlal tudi letos prošnje za podporo slovenskim hranilnicam in posojilnicam. Darovale so: Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta 100 K, Posojilnica v Trebnjem 20 K, Posojilnica v Starem trgu pri Ložu 20 K, Hranilnica in posojilnica v Dolu pri Hrastniku 10 K, Vrhniška posojilnica 20 K, Okrajna posojilnica v Litiji 20 K, Posojilnica v Framu 10 K, Notranjska posojilnica v Postojni 50 K, Glavna posojilnica v Ljubljani 50 K, Posojilnica za ilirsko-bistriški okraj 50 K in Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice 50 K. Vsem tem našim denarnim zavodom bodi izrečena na tem mestu najtoplejša zahvala: topla zahvala gre pa tudi našim tovarišem, ki so kot odborniki domačih posojilnic ali pa sploh s svojim vplivom veliko pripomogli k tem darovom.

Izmed županstev, oziroma občin so darovale našemu društvu: Ljubljanska mestna občina 500 K, županstvo v Metliki 50 K in županstvo na Viču 50 K.

Pri izkazih v "Učit. Tovarišu" so uvrščeni darovi pokroviteljev, hranilnic in posojilnic ter županstev med dobrotniki, nekateri pa tudi pri jubilejskem daru.

Tvrdka M. Grubbauerjeva v Lincu je darovala letos od izkupička za šolske zvezke 720 K, zato Grubbauerjeve zvezke šolskim vodstvom prav tople priporočam. Lanske leto se je prijavila tudi slovenska tvrdka za izdelovanje šolskih zvezkov. Mi nismo nasprotniki domači industriji, temveč jo šele prav priporočamo. Lastnik te tovarne je g. Anton Slatnar v Kamniku. Uvedla pa se bo ta tvrdka sama, če bo dajala dobro blago in prispevala primerno vsoto našemu društvu. To bo pa pokazala bodočnost in gotovo bomo rajši podpisali slovenskega domačina kakor pa tujca, ki ni naše narodnosti.

Koncert na korist "Učiteljskemu konviktu" je priredilo letos samo Učit. društvo za kranjski šolski okraj, ki je čisti dohodek v znesku 300 K 23 h darovalo našemu društvu; vpisalo se je 200 K kot nova pokroviteljina imenovanega učiteljskega društva, 100 K se je pa vpisalo na račun prihodnje pokroviteljine.

Dobrotnik in prijatelj našega društva mi je prinesel na mojo prošnjo v društvene namene dve obligaciji, eno za 200 K in drugo pa za 100 K nominalne vrednosti. Bodi mu izrečena na tem mestu prav topla zahvala!

Zapuščina. Pokojni Josip Boncelj, trgovec v Železnikih, se je spomnil našega društva v svoji oporoki, ter nam zapustil 100 K. Blag mu spomin!

O. F. J. I. jubilejska ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem znaša konec leta 6975 K 67 h; pomnožila se je za 103 K 96 h. Izplačal sem dne 2. decembra letos 240 K, in sicer učiteljskim sirotam Mariji Osana, Mariji Kalinger in Pavli Pegan, vsaki po 80 K; Marija Osana obiskuje 8. razred, Marija Kalinger II. letnik c. kr. učiteljskega in Pavla Pegan pa II. letnik Mestnega dekliškega liceja.

Adamičeva spevoigra "Slava cesarju Francu Jožetu I." je plačana popolnoma in plačano je tudi "Besedilo" k tej spevoigri. Kar se bo zdaj teh knjig prodalo, bo dobiček. "Spevoigra" je v zalogi še blizu 700 iztisov; če jih prodamo po 2 K, bo 1400 K dobička. "Besedilo" je pa v zalogi še 5000 knjižic; če znižamo ceno "Besedila" na 6 h, ima društvo zopet 300 K. "Spevoigro" mora imeti vsaka šola in vsaka okrajna učiteljska knjižnica, ker je bogat vir za prirejanja vsakovrstnih slavnosti. "Besedilo" k tej spevoigri je pa kaj primerno za obdarovanje otrok ob raznih prireditvah.

Janko Žirovnikove narodne pesmi za šolsko mladino so nam poplunuoma pošle, dasi smo jih založili 25.000 iztisov. Tov. Žirovnik je priredil novo izdajo v treh stopnjah. Minulo je že nad eno leto, kar smo predložili to zbirko naučnemu ministrstvu v odobrenje, a še do danes ni rešitve. In to je za naše društvo velika škoda; zato bo najbolje, če izdamo sedanjí zvezek v drugem izdanju. O tem bo sklepal odbor v prihodnji seji.

Mladinska knjižnica. Odbor se je prizadeval, da bi denar donasal kar najbolj visoke obresti, zato je začel izdajati knjige. Adamičeva spevoigra je, kakor sem že omenil, plačana in je začela donasiti dobiček. Želeti je le, da bi se čimprej razpečala. Prav velik dobiček so dale društvu Žirovnikove narodne pesmi. Letos je pa izdalo naše društvo tri krasne mladinske spise, in sicer: 1. A. Rapè: Mladini, 1. zvezek; 2. Julij Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka, 1. zvezek in 3. Engelbert Gangl: Zbrani spisi za mladino, 1. zvezek.

Vsi trije pisatelji so odstopili našemu društvu vso mladinsko snov brezplačno, za kar jim bodi izrečena na tem mestu najtoplejša zahvala.

Vsake knjižice se je natisnilo 3000 izvodov in razprodalo se je vsake knjižice blizu 1000 izvodov; v zalogi je pa še od vsake knjige po 2000 izvodov. Skrb odbora bo, da tudi te knjige spravi čimprej v denar, do žnost učiteljstva je pa, da to obče koristno podjetje podpira z naročili za šole, knjižnice in družinam z otroki.

Vse tri knjižice so lično vezane in ilustrovane. Vezanje vseh treh knjig je veljalo 2167 K. Tiskarski stroški znašajo tudi blizu toliko kakor vezanje. Slike in klišei so veljali 720 K. Tu moram pa omeniti, da imamo za Spise Mišjakovega Julčka že za 10 zvezkov izgotovljenih slik; zato je ta vsota letos precej narasla.

Tiskarski in knjigoveški stroški so že poravnani in tako tudi stroški za slike in klišei.

Kar se bo prodalo teh knjig v novem letu, to bo šlo vse v društveno blagajnico. Želeti je, da bi se to hitro vršilo, da izdamo čimprej drugi zvezek omenjenih mladinskih spisov.

Po tem splošnem poročilu prehajam k poročilu o društvenem imetju.

Lanske leto je znašalo društveno imetje 68.043 K 03 h. Letos je to imetje naraslo z inventarjem vred na 78.132 K 87 h, torej smo napredovali za 10.089 K 84 h. Odtegnjeni so pa že vsi letošnji režijski stroški, ki znašajo 4678 K 96 h.

Denar je plodonosno naložen.

To lepo vsoto smo v sedanjih škandaloznih gmotnih razmerah slovenskega učiteljstva zložili in nabrali v teku petnajstih let. To je dokaz naše stanovske zavezanosti, ki nas bo prejalislej dovedla do smotra, da zgradimo v Ljubljani poslopje, v katerem se bo skrbelo za učiteljske otroke in sirote v moralnem in gmotnem ozir tako kakor v uravnanem očetovem domu.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani. registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca decembra K 253.561 K 95 h.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znamkah. Na prošnje brez vpošiljajne navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2. 3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Dobski krožek ima svoj prvi letošnji sestanek v četrtek, dne 20. t. m., ob pol. 3. uri pop. na Viru pri "Vehovcu".

Učiteljstvo se vabi, da se sestaneka obilno udeleži, ker se imamo pogovoriti o neki važni zadevi.

Štajersko.

Dne 13. t. m. so zborovala Šlovenjebistriško, Ljutomersko in Ptujsko učit. društvo. Vabil za ta zborovanja nismo mogli v zadnji številki priobčiti, ker so nam došla prepozno. Pričakujemo pa poročil o zborovanjih. — Ob tej priliki prosimo, naj nam odbori pravčasno pošiljajo vabila na svoje društvene priredbe.

Socialni odsek "Zveze slov. štaj. učiteljev in učiteljic v Celju" še enkrat opozarja slovensko učiteljstvo, da naj takoj pošlje naročilne liste za časopise blagajniku, tov. Francu Voglarju v Celje. Kdor bi naročilni list želel, naj piše dopisnico "Učiteljskemu socialnemu odseku" v Grižah pri Celju. Vsak dobi dva naročilna lista, da si obdrži enega

sam za kontrolo. Časopise naročuje odsek, a reklamirati mora pri dotičnem upravništvu slučajno izostale liste vsakdo sam. Odšteti pa se od naročnine za kak izostal list seveda ne sme! — Socialni odsek "Zveze slovenskih štajerskih učiteljev in učiteljic" v Celju naznanja svojim naročnikom, da se je za leto 1910 "Učiteljski Tovariš" podražil za 2 K in s tem se je tudi letna vsota v naročilnem listu zvišala za 2 K, kar naj oni, ki so se naročili na "Učit. Tovariša" blagohotno upoštevajo in svoj mesečni obrok tozadevno popravijo. — Vse one tovariše in tovariše, ki še mislijo naročilne liste uposlati, naj to storijo nemudoma. Število letošnjih naročnikov se je precej pomnožilo od lanskega leta. Vidi se, da se je ideja, naročevati liste potom socialnega odseka, v učiteljstvu jako ukoreninila. Pridno se oglašajo tudi Korošci, Kranjci in Primorci. — Preteklo leto je imel odsek nad 20.000 K prometa. Omenimo naj še, da namereva odsek ob priliki zborovanja "Zaveze" povabiti Korošce, Kranjce in Primorce, torej vse slovensko učiteljstvo, na razgovor, ali bi ne kazalo ustanoviti zadrugo v tem smislu in še na širši podlagi. Tako bi zadobilo učiteljstvo s tako napravo velikansko moč, ne le v političnem, temveč tudi v gospodarskem oziru, kakor tudi na časopisje. Upajmo z novim letom vse najboljše.

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo v Istri zboruje izredno dne 3. februarja t. l. ob 11. uri dop. v Bertokih s tem-le dnevnim redom:

1. Nagovor predsednikov.
2. Čitanje zapisnikov zadnjih dveh zborovanj.
3. Došli spisi.
4. Uvedba in urejevanje društvenih spisov (poročila, predsednik).
5. Pregled in dopolnitev zadnjih sprejetih zakonskih načrtov.
6. Slučajnosti.

Posebnih vabil na rečeni občni zbor se ne pošlje nikomur. Poleg starih članov in gostov se vabijo tem potom tudi nove tovarišice in tovariši, ki naj se oklenejo z vso vneto naše organizacije, ki zastopa povsod stanovske in šolske interese.

Iz Trsta odhaja vlak ob 9-20 jutraj, iz Bertokov v Trst pa ob 4. pop. in rabi sem ali tja po eno uro. Peš iz Kopra ali nazaj 3/4 ure. Kmalu po 4. popoldne odhaja vlak tudi v Koper.

Za obed se blagovoli vsak prijaviti po dopisnici tov. Josipu Bertoku v Lazaretu (pošta Koper) do 31. t. m.

Na veselo tovariško snidenje!

O d b o r.

Književnost in umetnost.

"Slovenska Matica" v Ljubljani vlnudno javlja gg. naročnikom na "Slovenski zemljevid", ki ga reklamirajo, da še ni dotskan. Zato se prosí potrpljenja.

Uprava "Slov. Matice".

Napredak, naučno-pedagoška smotra. — Izdaje Hrvatski pedagoško-književni zbor. Glavni urednik: Stjepan Bariček. — Soudredniki: Davorin Trstenjak, Milan Pejinovič i Josip Škavič. Izhaja desetkrat na leto in velja celoletno deset kron. — Ta zgledno urejevana revija je dokončala z ravnokar izdanim desetim zvezkom petdesetletnice svojega obstanka. Vsebina tega letnika je tako raznovrstna in bogata, a obenem tudi strokovnjaška, poleg tega pa tako zanimiva, da moramo le čestitati tovarišem preko Sotle na uspehu, ki so ga dosegli s svojo pedagoško revijo. — Izmed mnogih člankov teorijske pedagogike omenjamo le sledeče: Davorin Trstenjak: Znamenitost dječje psihologije, Škola i karakter; Andrija Kunek: Individualnost i uzgajanje, razprava, ki bi jo moral vsak šolnik poznati; Dr. Ljudevit Gaj i naše narodno uzgajanje. — Oddelek: Praktična pedagogija prinaša petnajst učnih slik, med temi omenjamo n. pr.: Josip II. kao predmet povjesne obuke. — Zanimiv je tudi članek "Školske ekskurzije" Josipa Kunsta. — Obzor po pedagoškem svietu seznana bralce z najnovjšo pedagoško literaturo vseh svetovnih narodov, kokor Čehov, Rusov, Francozov, Angležev, Nemcev, Lahov itd., a tudi slovensko šolstvo je zastopano v dveh člankih, ki jih je spisal naš starosta Davorin Trstenjak, in sicer "Ferijalna kolonija za ljubljanske pučke škole" ter "Knjige Slovenske Školske Matice". — Književna smotra prinaša jedroviite kritike o hrvatskih knjižnih novostih, a nad vse zanimiva je kritika lepega dela A. Cvaja: "Grada za povjest školstva kraljevina Hrvatske in Slavonije", ki jo je spisal Ivan Martinović. — "Manji članci i bilješke" prinašajo zanimivosti s pedagoškega sveta. Tu je posebno podrobno oertano življenje in delovanje znanega učenjaka Cesarja Lombrosa, ki je umrl 19. oktobra 1909 v Turinu. VII. Zvezek "Napredka" je jubilejski zvezek v obsežnosti 224 strani in prinaša poleg podrobnega pregleda vse v "Napredaku" objavljene vsebine v času njegovega obstanka tudi zanimivo pisano zgodovino tega razvoja. — Slovenskemu učiteljstvu tople priporočamo to revijo. Pač bi jo morala imeti vsaka okrajna učiteljska knjižnica. — ega.

*) Lanske leto pa 3992 K 39 h.